



**ОРАТИВСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

22600, смт. Оратів, вул. Героїв Майдану, 88

УЗАГАЛЬНЕННЯ

**практики розгляду Оратівським районним судом
Вінницької області справ про розірвання шлюбу
та стягнення аліментів за 2016 рік.**

Згідно ч.1 ст.105 Сімейного кодексу України (СК України) шлюб припиняється внаслідок його розірвання за спільною заявою подружжя відповідно до статті 106 або одного з них відповідно до статті 107 цього Кодексу.

Відповідно до ч.1 ст.106 СК України подружжя, яке не має дітей, має право подати до органу державної реєстрації актів цивільного стану заяву про розірвання шлюбу.

Якщо ж один із подружжя, яке немає неповнолітніх дітей, не бажає спільно з іншим із подружжя з'явитися до органу державної реєстрації актів цивільного стану для подання спільної заяви, то в цьому випадку зацікавленому в розірванні шлюбу доведеться подавати позов до суду, адже в позасудовий спосіб розірвати шлюб не видається за можливе.

Щодо процедури розірвання шлюбу, то згідно із п. 12 Правил реєстрації актів цивільного стану в Україні реєстрація розірвання шлюбу у випадку, передбаченому статтею 106 Сімейного кодексу України, провадиться на підставі письмової заяви подружжя про розірвання шлюбу, у якій повинно бути зазначено про відсутність у них спільних дітей, після спливу одного місяця від дня подання такої заяви, якщо вона не була відкликана, у присутності хоча б одного з подружжя. При прийнятті заяви про розірвання шлюбу особам, які подають заяву, роз'яснюється порядок і умови реєстрації розірвання шлюбу, а також момент його припинення. До заяви про розірвання шлюбу має бути додане свідоцтво про шлюб. Якщо в подружжя такого свідоцтва немає, а актовий запис про шлюб в органі реєстрації актів цивільного стану не зберігся, то за наявності в паспортах або паспортних документах заявника відмітки (штампа) про шлюб вимагати поновлення актового запису не потрібно. Про відсутність свідоцтва робиться відмітка на заяві про реєстрацію розірвання шлюбу. За наявності свідоцтва про шлюб після складання актового запису про розірвання шлюбу воно повертається заявникам з відміткою про реєстрацію розірвання шлюбу. Якщо актовий запис про шлюб був складений в органах реєстрації актів цивільного стану України, але не зберігся, і в подружжя немає свідоцтва про шлюб, а також відсутні штампи (відмітки) про шлюб в паспортах, паспортних документах, то реєстрація розірвання шлюбу може бути проведена тільки після поновлення актового запису про шлюб у встановленому законодавством порядку.

Якщо ж у подружжя є діти, то в такому разі шлюб розривається лише в судовому порядку.

Відповідно до ст.110 СК України позов про розірвання шлюбу може бути пред'явлений одним із подружжя. Позов про розірвання шлюбу не може бути пред'явлений протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини, крім випадків, коли один із подружжя вчинив протиправну поведінку, яка містить ознаки злочину, щодо другого з подружжя або дитини. Чоловік, дружина мають право пред'явити позов про розірвання шлюбу протягом вагітності дружини, якщо батьківство зачатої дитини визнане іншою особою. Чоловік, дружина мають право пред'явити позов про розірвання шлюбу до досягнення дитиною одного року, якщо батьківство щодо неї визнане іншою особою або за рішенням суду відомості про чоловіка як батька дитини виключено із актового запису про народження дитини. Опікун має право пред'явити позов про розірвання шлюбу, якщо цього вимагають інтереси того з подружжя, хто визнаний недієздатним.

Існують випадки, коли рішення щодо розірвання шлюбу позитивно сприймається лише одним із подружжя у той час, як інший прагне зберегти шлюбні відносини та сім'ю. Відсутність вільної згоди на розірвання шлюбу іншим з подружжя не є перешкодою. В Україні регулювання шлюбно-сімейних правовідносин здійснюється на принципах добровільності, взаємоповаги, взаєморозуміння. Встановивши право одного з подружжя на пред'явлення позову про розірвання шлюбу, держава забезпечує принцип свободи шлюбу та принцип свободи розірвання шлюбу.

Турбота про сім'ю та дитинство є пріоритетним завданням держави. Всіляко створюючи умови для повноцінного виховання дитини та полегшення праці матері, підтримання матері у період її тимчасової непрацездатності, держава встановлює певні обмеження щодо реалізації подружжям права на безперешкодне розірвання шлюбу. У ч. 2 ст. 110 СК України зазначено, що позов про розірвання шлюбу не може бути пред'явлений протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини. Однак, у ст. 110 СК України передбачені і певні випадки, за наявності яких розірвання шлюбу все ж таки можливе. Такими випадками є ситуації: 1) коли один із подружжя вчинив протиправну поведінку, яка містить ознаки злочину, щодо другого з подружжя або дитини; 2) якщо батьківство зачатої дитини визнане іншою особою; 4) якщо за рішенням суду відомості про чоловіка як батька дитини виключено із актового запису про народження дитини.

У тому випадку, якщо батьківство зачатої дитини визнано іншою особою, чоловік, дружина мають право пред'явити позов про розірвання шлюбу протягом вагітності дружини. Для реалізації цього права чоловіку або дружині необхідно надати суду докази визнання батьківства зачатої дитини іншою особою. Оскільки мова іде про зачату, тобто ще не народжену дитину, доказом визнання батьківства іншою особою може бути спільна заява жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою, яка може бути подана до народження дитини до державного органу реєстрації актів цивільного стану (ч. 1 ст. 126 СК України).

У ч. 4 ст. 110 СК України зазначено, що чоловік, дружина мають право пред'явити позов про розірвання шлюбу до досягнення дитиною одного року, якщо батьківство щодо неї визнане іншою особою або за рішенням суду відомості про чоловіка як батька дитини виключено із актового запису про народження дитини.

У тому випадку, якщо виникає спір про батьківство, батьківство визначається за рішенням суду. Підставою для визнання батьківства є будь-які відомості, що

засвідчують походження дитини від певної особи, зібрані відповідно до Цивільного процесуального кодексу України. Позов про визнання батьківства може бути пред'явлений матір'ю, опікуном, піклувальником дитини, особою, яка утримує та виховує дитину, а також самою дитиною, яка досягла повноліття.

Особа, яка записана батьком дитини відповідно до статей 122, 124, 126 і 127 Сімейного кодексу, має право оспорити своє батьківство, пред'явивши позов про виключення запису про нього як батька з актового запису про народження дитини.

Оскільки опікун представляє інтереси підопічного та діє на його користь, він має право пред'явити позов про розірвання шлюбу, якщо цього вимагають інтереси того з подружжя, хто визнаний недієздатним.

Згідно ч.2 ст.112 СК України суд постановляє рішення про розірвання шлюбу, якщо буде встановлено, що подальше спільне життя подружжя і збереження шлюбу суперечило б інтересам одного з них, інтересам їхніх дітей, що мають істотне значення.

У п. 10 постанови Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 N 11 "Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя" зазначено, що проголошена Конституцією України охорона сім'ї державою полягає, зокрема, в тому, що шлюб може бути розірвано в судовому порядку лише за умови, якщо встановлено, що подальше спільне життя подружжя і збереження шлюбу суперечитиме інтересам одного з них чи інтересам їх дітей. Із цією метою суди повинні уникати формалізму при вирішенні позовів про розірвання шлюбу, повно та всебічно з'ясовувати фактичні взаємини подружжя, дійсні причини позову про розірвання шлюбу, враховувати наявність малолітньої дитини, дитини-інваліда та інші обставини життя подружжя.

У тому випадку, коли суд встановив, що подальше спільне життя подружжя і збереження шлюбу суперечить інтересам одного з них, інтересам їхніх дітей, він постановляє рішення про розірвання шлюбу.

Рішення суду у справі про розірвання шлюбу повинно відповідати вимогам ст. 215 ЦПК України. У ньому, зокрема, зазначається дату й місце реєстрації шлюбу, час та причини фактичного його припинення, мотиви, з яких суд визнав збереження сім'ї можливим чи неможливим, обґрунтовані висновки з приводу інших заявлених вимог. У резолютивній частині рішення наводяться відомості, необхідні для реєстрації розірвання шлюбу в органах РАЦС.

Згідно ч.2 ст.118 ЦПК України позивач має право об'єднати в одній позовній заяві кілька вимог, пов'язаних між собою.

Про можливість одночасно вирішення разом із вимогою про розірвання шлюбу інших вимог йдеться, зокрема, в п.4 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» від 21.12.2007 № 11.

Позовні вимоги про розірвання шлюбу і стягнення аліментів є пов'язаними між особою, оскільки заявлені для вирішення судом між тими ж самими сторонами і виникли з однакових фактичних підстав, обґрунтовуються як правило тими ж самими доказами.

Тому, є допустимим об'єднання в одному позові вимог про розірвання шлюбу і стягнення аліментів. Однак, це прерогатива позивача. Більш поширеним є подання двох окремих позовних заяв.

Відповідно до ст. 180 СК України батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття.

Закон покладає на батьків обов'язок щодо надання утримання своїм неповнолітнім дітям, тобто дітям, які не досягли 18 років. Обов'язок батьків утримувати своїх дітей виникає з моменту їх народження та зберігається до досягнення дітьми повноліття. Такий обов'язок не припиняється і в тому випадку, коли діти набувають повну дієздатність до досягнення ними повноліття при укладанні шлюбу у випадку зниження їм шлюбного віку. Лише після досягнення повноліття діти втрачають право на утримання.

Обов'язок утримувати дитину є рівною мірою обов'язком як матері, так і батька, причому, обов'язком особистим, індивідуальним, а не солідарним. Батьки зобов'язані утримувати свою дитину незалежно від того, одружені вони чи ні (у випадку народження дитини під час фактичних шлюбних відносин), або чи розірвано їх шлюб. Обов'язок по утриманню зберігається і тоді, коли дитина народилася у шлюбі, який пізніше було визнано недійсним, а також і у випадку позбавлення батьківських прав батьків (див. ч. 2 ст. 166 СК України).

У випадку невиконання батьками від обов'язку утримувати неповнолітню дитину добровільно, аліменти можуть стягуватися за рішенням суду. При злісному ухиленні батьків від сплати аліментів вони підлягають притягненню до кримінальної відповідальності, відповідно до ст. 164 КК України.

Визнання батьків або одного із них недієздатними не припиняє їх обов'язку утримувати свою неповнолітню дитину. У такому випадку аліменти стягуються з їхньої пенсії або іншого доходу на загальних підставах.

Обов'язок утримувати дитину не залежить від віку батьків. Смерть матері або батька чи оголошення їх померлими припиняє їх обов'язок по утриманню дитини. До спадкоємців померлих батьків обов'язок по утриманню дитини не переходить. Якщо на спадкоємця померлими батьками (матір'ю чи батьком) дитини було покладено обов'язок виплачувати зі спадщини певну грошову суму, то такий обов'язок не належить до аліментних, а є таким, що виникає на підставі заповідального відказу.

Смерть дитини, оголошення її померлою припиняє аліментні обов'язки батьків, а у випадку визнання дитини безвісно відсутньою виконання рішення про стягнення аліментів повинно бути зупинене. Законом передбачені винятки із правила, встановленого коментованою нормою, за якими батьки можуть бути звільнені від обов'язку утримувати дитину (див. ст. 188 СК України), або навпаки утримувати свою повнолітню дитину (див. ст. ст. 198, 199 СК України).

У свою чергу, у постанові Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. "Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів" (п. 15) також зазначено, що при вирішенні спору про стягнення аліментів на неповнолітню дитину судам необхідно враховувати, що укладення нею шлюбу не припиняє передбаченого законом обов'язку утримувати її до досягнення повноліття, а утримання дитини, на яку стягуються аліменти, у державному чи комунальному закладі охорони здоров'я, навчальному або іншому дитячому закладі - стягнення

аліментів на користь того з батьків, з яким до цього проживала дитина, якщо він витрачає їх за цільовим призначенням. Якщо дитина постійно проживає в такому закладі, а батьки не беруть участі в її утриманні, адміністрація цього закладу має право пред'явити до них позов в інтересах дитини, оскільки виконує функції опікуна та піклувальника згідно зі ст. 245 СК України.

Згідно ч.1 ст. 181 СК України способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину визначаються за домовленістю між ними.

Сімейне законодавство виходить із того, що подружжя, батьки дитини, батьки та діти, інші члени сім'ї та родичі, відносини між якими регулюються нормами СК, вправі врегулювати свої відносини за домовленістю (договором), якщо це не буде суперечити вимогам СК України, інших законів та моральним засадам суспільства (ч. 1 ст. 9 СК України). Домовленість між батьками дитини про виконання ними їх обов'язку щодо утримання дитини може міститися у шлюбному договорі, що укладається особами, які подали заяву про реєстрацію шлюбу або у шлюбному договорі, що укладається подружжям (ст. ст. 92, 93 СК України), або у договорі про сплату аліментів на дитину, умови якого, у тому числі щодо розміру аліментів, строків їх присудження та виплати, не повинні порушувати права дитини, встановлені СК (ч. 1 ст. 189 СК України).

Відповідно до пункту 17 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів» від 15.05.2006 р. № 3 за відсутності домовленості між батьками про сплату аліментів на дитину той із них, з ким вона проживає, вправі звернутися до суду з відповідним позовом.

При відсутності домовленості між батьками про сплату аліментів на неповнолітню дитину та ненадання дитині утримання, аліменти стягуються у судовому порядку. Відповідно до ч. 3 даної статті за рішенням суду кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька і (або) у твердій грошовій сумі. Зазначені положення відповідають вимогам, передбаченим статтями 183, 184 СК України. Крім того, постановою Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. N 3 "Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів" у п. 17 підкреслено, що за відсутності згаданої домовленості той із батьків, з ким проживає дитина, вправі звернутися до суду з відповідним позовом. При цьому згідно з ч. 3 ст. 181 СК України аліменти на дитину присуджуються в частці від заробітку (доходу) її матері, батька (ст. 183 цього Кодексу) або в твердій грошовій сумі (ст. 184 СК України) і виплачуються щомісячно.

Задоволення позову про стягнення аліментів у судовому порядку є можливим лише у випадку відсутності домовленості про сплату аліментів. Якщо за наявності домовленості зобов'язана особа ухиляється від її виконання, або якщо така домовленість порушує інтереси дитини, можливим є пред'явлення позову про примусове виконання домовленості, зміни або розірвання домовленості у судовому порядку, а також визнання домовленості недійсною.

Якщо за наявності домовленості був пред'явлений позов про стягнення аліментів у судовому порядку, позивачу має бути роз'яснено, що такий позов не підлягає задоволенню і що він має право пред'явити позов про примусове виконання, зміну, розірвання або визнання домовленості недійсною. Позов про

стягнення аліментів у судовому порядку може бути задоволено лише після визнання домовленості недійсною або розірвання її сторонами.

Право на пред'явлення позову про стягнення аліментів на неповнолітню дитину належить одному із батьків, усиновлювачу, якщо усиновлення проведене однією особою та зберігся правовий зв'язок між дитиною та одним із батьків, опікуном або піклувальником дитини, прийомними батьками дитини, а також адміністрацією закладу охорони здоров'я, навчального або іншого закладу, в якому виховується дитина, і в силу загальної компетенції останніх, яка передбачає захист інтересів неповнолітніх.

Згідно ч.1. ст. 183 СК України частка заробітку (доходу) матері, батька, яка буде стягуватися як аліменти на дитину, визначається судом. Конкретна частка заробітку (доходу) матері, батька (платника аліментів), яка буде стягуватися як аліменти на дитину, у кожному конкретному випадку визначається лише судом. Суд може присудити одній дитині аліменти у будь-якій частці, наприклад, 1/5; 1/10; 1/20; 2/20 від заробітку (доходу) з врахуванням обставин, визначених ст. 182 СК. За таких законодавчих правил нині предметом доказування у справі про стягнення аліментів є розмір частки, вимогу про стягнення якого ставить позивач. Закон встановлює та гарантує, що частки усіх дітей, на яких судом стягуються аліменти, у єдиній загальній частці від заробітку (доходу) того з батьків, на кого покладається обов'язок сплачувати аліменти, що визначається судом, є рівними. Причому таке правило діє лише до досягнення найстаршою дитиною повноліття. Після досягнення найстаршою дитиною повноліття, матір або батько, той, з яким проживають інші діти платника аліментів, на яких також стягуються аліменти, має право звернутися до суду з позовом про визначення розміру аліментів на цих дітей. У даному випадку мова може йти про збільшення розміру аліментів у зв'язку із зменшенням кількості дітей, на утримання яких було визначено єдину, загальну частку від заробітку платника аліментів.

Відповідно до ст. 184 СК України якщо платник аліментів має нерегулярний, мінливий дохід, частину доходу одержує в натурі, а також за наявності інших обставин, що мають істотне значення, суд за заявою платника або одержувача може визначити розмір аліментів у твердій грошовій сумі. Розмір аліментів, визначений судом у твердій грошовій сумі, підлягає індексації відповідно до закону.

Згідно статті 199 СК України якщо повнолітні дочка, син продовжують навчання і у зв'язку з цим потребують матеріальної допомоги, батьки зобов'язані утримувати їх до досягнення двадцяти трьох років за умови, що вони можуть надавати матеріальну допомогу.⁴

Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дочку, сина, які продовжують навчатися після досягнення повноліття (незалежно від форми навчання), виникає за обов'язкової сукупності таких юридичних фактів (п. 20 постанови Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 року № 3 "Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів"):

1) досягнення дочкою, сином віку, який перевищує 18, але є меншим 23 років;

2) продовження ними навчання. Сімейний кодекс не конкретизує, в якому навчальному закладі така особа буде продовжувати навчання. Отже для отримання

права на батьківське утримання, дитина може навчатися в будь-якому навчальному закладі будь-якої форми власності.

3) потреба у зв'язку з цим у матеріальній допомозі. Навчання дитини має бути її основним заняттям, отже якщо дитина навчається на заочному відділенні і має можливість працювати та заробляти собі на життя, обов'язку батьків утримувати таку дитину не виникає.

4) наявність у батьків можливості надавати таку допомогу. Тобто батьки самі мають бути працездатними та мати такий зарібок, який дозволив би їм утримувати себе та свою повнолітню дитину.

Право повнолітньої дитини на утримання діє протягом її навчання до 23 років. В разі припинення навчання раніше досягнення цього віку, дитина втрачає право на утримання.

В разі відмови батьків від утримання повнолітньої дитини в період навчання, стягнення з них аліментів проводиться в судовому порядку. Позов до суду в такому випадку може подати як самі дочка або син, так і той з батьків, з ким проживає дочка або син. При цьому стягнення аліментів на дочку, сина, які досягли повноліття здійснюється в судовому порядку за новою позовною заявою (п. 15 постанови Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 року № 3 "Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів"). Це означає, що навіть якщо батьки дитини виплачували їй аліменти до досягнення повноліття за рішенням суду, після досягнення такою особою повноліття має бути винесене нове судове рішення щодо продовження стягнення аліментів з батьків. Подаючи позовну заяву до суду, особа має довести наявність передбачених коментованою статтею факторів, які надають право стягувати аліменти на утримання повнолітньої дочки, сина, які продовжують навчання.

Відповідно до ст.182 СК України при визначенні розміру аліментів, що стягуються з батьків на користь дитини, суд має враховувати стан здоров'я та матеріальне становище дитини. Зокрема, чим гірше стан здоров'я дитини, тим більше коштів на утримання вона потребує. Так, якщо дитина є інвалідом, страждає на тяжке захворювання або їй заподіяно каліцтво, суд повинен вважати такі обставини підставою для збільшення розміру аліментів.

Суд зобов'язаний також враховувати матеріальне становище дитини. Тобто, чим краще дитина матеріально забезпечена за рахунок, наприклад, зарібок, дивідендів, інших доходів, тим меншу суму аліментів вона може отримати від батьків. Суд, таким чином, враховує ту обставину, що дитина працює та має достатній зарібок. У даному випадку слід враховувати положення Закону України "Про охорону дитинства" (ст. 21), якими передбачено, що трудове повноліття настає з 16 років. Водночас, за згодою одного із батьків або особи, яка їх замінює, можуть, як виняток, прийматися на роботу особи, які не досягли 15-річного віку, за умови, що це не завдає шкоди їх здоров'ю та навчанню. За таких обставин суд може зменшити розмір аліментів (частку зарібку (доходу) матері, батька, яка буде стягуватися як аліменти на дитину), що має сплачувати той з батьків, який є їх платником аліментів.

При розгляді справи про стягнення аліментів при визначенні їх розміру, суд повинен враховувати також стан здоров'я та загальний матеріальний стан того з батьків дитини, з якого вони будуть стягуватися. Так, якщо суд встановить, що той

з батьків, з кого стягуються аліменти, є інвалідом I, II чи III групи, він повинен цю обставину врахувати як підставу для зменшення їх розміру. І навпаки, якщо суд встановить, що матеріальне становище платника аліментів, дозволяє йому утримувати дитину, він може збільшити розмір аліментів (частку заробітку (доходу) матері, батька, яка буде стягуватися як аліменти на дитину), що підлягає стягненню з платника аліментів. Свідченням матеріального становища платника аліментів, є величина витрат на утримання особою себе та членів своєї сім'ї.

Також суд повинен враховувати наявність у платника аліментів інших дітей, непрацездатних чоловіка, дружини, батьків, дочки, сина, яких він відповідно до вимог СК України зобов'язаний утримувати (глави 9, 15, 16 СК України). Зазначені особи можуть бути матеріально менш забезпеченими, ніж дитина, на утримання якої стягуються аліменти. За таких обставин суд може зменшити розмір аліментів (частку заробітку (доходу) матері, батька, яка буде стягуватися як аліменти на дитину), що підлягає стягненню з платника аліментів.

Суду слід враховувати і інші обставини, що мають істотне значення при визначенні розміру аліментів. Такими іншими обставинами можуть бути випадки, коли дитина, на утримання якої стягуються аліменти, одержала у порядку спадкування чи за договором давання майно, що дає їй достатні кошти на утримання самої себе. Тому за таких обставин суд може зменшити розмір аліментів (частку заробітку (доходу) матері, батька, яка буде стягуватися як аліменти на дитину), що підлягає стягненню з платника аліментів.

Усе вище зазначене повною мірою стосується і тих випадків, коли розмір аліментів суд визначає у твердій грошовій сумі (ст. 184 СК України).

Мінімальний розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 30 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, за винятком випадків, передбачених статтею 184 цього Кодексу.

Водночас при визначенні частки заробітку (доходу) платника аліментів суд повинен враховувати вимоги Закону України "Про виконавче провадження" (ст. 70), яким передбачено, що загальний обсяг усіх відрахувань при кожній виплаті заробітної плати не може перевищувати 50 % заробітної плати, яка має виплачуватися працівнику, у тому числі при відрахуваннях за кількома виконавчими документами. Це обмеження не поширюється на відрахування від заробітної плати осіб, які відбувають покарання у виді виправних робіт, і на стягнення аліментів на неповнолітніх дітей. У цих випадках розмір відрахувань від заробітної плати не може перевищувати 70 %. Вказані положення застосовуються також при зверненні стягнення на належні платнику аліментів стипендію та інші доходи, зазначені у ст. 69 даного Закону. Звернення стягнення на пенсію здійснюється відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Визначений судом розмір аліментів не є незмінним протягом всього строку їх стягнення.

Так, згідно ч.1 ст.192 СК України розмір аліментів, визначений за рішенням суду або домовленістю між батьками, може бути згодом зменшено або збільшено за рішенням суду за позовом платника або одержувача аліментів у разі зміни матеріального або сімейного стану, погіршення або поліпшення здоров'я когось із них та в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

Тому, з часом, якщо змінилися обставини, з яких суд виходив визначаючи розмір аліментів та спосіб їх стягнення, зацікавлена сторона може звернутися до суду із відповідним позовом про зміну розміру аліментів.

Треба відзначити, що згідно ч.1 ст. 110 Цивільного процесуального кодексу України позови про стягнення аліментів, про визнання батьківства відповідача, позови, що виникають з трудових правовідносин, можуть пред'являтися також за зареєстрованим місцем проживання чи перебування позивача.

Тому, якщо наприклад батько дитини, проживає в іншому регіоні, то матері дитини, з якою вона проживає, не обов'язково звертатися з позовом про стягнення аліментів за місце проживання свого бувшого чоловіка, оскільки за законом вона вправі це зробити подавши позов за своїм місцем проживання.

В провадженні Оратівського районного суду Вінницької області за період з 01.01.2016 року по 31.12.2016 року перебувало 48 справ про розірвання шлюбу, 27 справи про стягнення аліментів, та 3 справи про розірвання шлюбу та стягнення аліментів (позивачем було об'єднано дві позовні вимоги в одному провадженні).

Із загальної кількості справ про розірвання шлюбу (48 справ):

- 6 справ перебувало у залишку нерозглянутих справ на початок звітного періоду

- 42 справи надійшло за період з 01.01.2016 року по 31.12.2016 року.

- 42 справи було розглянуто усього, у тому числі:

- 36 справ із ухваленням рішення, у тому числі 8 справ із ухваленням заочного рішення, позовні вимоги позивача по даних справах були задоволені

- провадження у двох справах були закриті

- у чотирьох справах було залишено заяву без розгляду (у зв'язку із відмовою позивача від позову).

Залишок нерозглянутих справ у спорах про розірвання шлюбу на кінець звітного періоду становив 6 справ, у тому числі у двох справах провадження у справі було зупинено.

У 7 справах провадження по справі було зупинено на підставі п.7 ч.1 ст. 201 ЦПК України та надано сторонам у справі про розірвання шлюбу строк для примирення.

Із загальної кількості справ про стягнення аліментів (27 справ):

- 27 справ надійшло за період з 01.01.2016 року по 31.12.2016 року.

- 24 справ було розглянуто усього, у тому числі:

- 19 справ із ухваленням рішення, у тому числі 1 справа із ухваленням заочного рішення, позовні вимоги позивача по даних справах були задоволені

- у п'ятьох справах було залишено заяву без розгляду (у зв'язку із відмовою позивача від позову).

Залишок нерозглянутих справ у спорах про стягнення аліментів на кінець звітного періоду становив 3 справи

Із загальної кількості справ про розірвання шлюбу та стягнення аліментів (позивачем було об'єднано дві позовні вимоги в одному провадженні) - 3 справи:

- 1 справа перебувала у залишку нерозглянутих справ на початок звітного періоду

- 2 справи надійшло за період з 01.01.2016 року по 31.12.2016 року.

- 3 справи було розглянуто усього, у тому числі:

- 3 справ із ухваленням рішення, у тому числі 1 справа із ухваленням заочного рішення, позовні вимоги позивача по даних справах були задоволені.

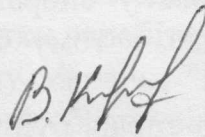
Висновок:

Відповідно до ст. 57 КПК України доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи. Ці дані встановлюються на підставі пояснень сторін, третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків, показань свідків, письмових доказів, речових доказів, зокрема звуко- і відеозаписів, висновків експертів.

Згідно ч.1 ст. 60 ЦПК України кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, крім випадків, встановлених статтею 61 цього Кодексу

За результатами узагальнення можна зробити висновок, що суддями Оратівського районного суду Вінницької області на належному рівні виконуються вимоги СК та ЦПК України при розгляді справ про розірвання шлюбу та стягнення аліментів, незалежно від надходження до суду значної кількості справ позовного провадження різних категорій. При винесенні рішення суду судді враховують докази, пояснення та заперечення сторін, наданих в ході судового розгляду, у спорах про розірвання шлюбу суддя приймає до уваги той факт що примирення між подружжям неможливо, та що спільне життя подружжя і збереження шлюбу суперечить їх інтересам та інтересам дитини. У спорах про стягнення аліментів судді керуються Конвенцією ООН "Про права дитини", та першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини.

**Помічник судді
Оратівського районного
суду Вінницької області**



В.В. Кириченко